

NEMND FOR GUDSTJENESTELIV

Protokoll 2017/03

Tid: Mandag 27. mars (kl 14 – 20) og tirsdag 28. mars (kl 9 -16)

Sted: Kirkens hus, møterom Agder

Til stede: Hege Fagermoen (leder), Svein Arne Theodorsen, Ann-Helen Jusnes Fjeldstad, Ståle Johan Aklestad, Hans Olav Baden, Jan Terje Christoffersen, Ole Andreas Fevang, Per Oskar Kjølaas, Kristin Vold Nese, Cecilie Jørgensen Strømmen og Merete Thomassen.

(Anne-Lise Hille har permisjon fra NFG).

Fra sekretariatet: Paul Erik Wirgenes, Hildegunn Opstad Smørgrav (sak 5) og Hans Arne Akerø (sekretær).

Mandag ble møtet åpnet med andakt i kapellet ved Jan Terje Christoffersen. Tirsdag deltok NFG-medlemmer i den daglige morgenbønnen kl 8.45 i Kirkens hus.

NFG 1/2017 Godkjenning av innkalling, saksliste og tidsplan

Innkallingen og sakslisten inneholdt også forslag til rekkefølge og tidsplan.

Vedtak: Innkalling og sakslisten ble godkjent og behandlingsrekkefølgen fastsatt.

NFG 2/2017 Protokoll registreres som godkjent

Vedtak: Protokollen fra møtet 14.-15. november 2016 var godkjent og ble tatt til orientering.

NFG 3/2017 Muntlige orienteringer

Det ble orientert muntlig om, og gitt kommentarer til følgende saker:

- a. Kirkemøtet 2017 med vedtak om vigselsliturgier, dåpsliturgi og liturgisk musikk. (Se www.kirken.no)
- b. Forankringsmøtet med Eide forlag 28. februar 2017.
- c. Cecilie Jørgensen Strømmen er tilsatt i prosjektstillingen som rådgiver i liturgi og gudstjenesteliv.
- d. Koordinering av Mikkelmesskonferanse 27.-28. sept 2017 og Nordisk liturgisk musikkonferanse 28.-29. september 2017 (vedlegg).

- e. Kirkerådets kulturkonferanse 16.-17. mars om Kirkebygg: arkitektur og utsmykning. (vedlegg med kort konferanseforedrag av Akerø)
- f. Møter med utdanningsinstitusjoner for kirkemusikere 2015-2016 (vedlegg med alle møtereferatene, et kort notat og NFGs mandat).
- g. Samefolkets dag med 100-årsjubileum. Kjølaas orienterte. Spørsmålet om og hvordan NFG også kan drøfte saker om samiske liturgier ble reist.

Vedtak: Orienteringssakene tas til etterretning.

NFG 4/2017 Første pulje med salmer til salmedatabasen for Den norske kirke

Jfr. Sak NFG 17/16 og 24/16

NFG/AU har etter forslag fra SBG vedtatt å ta inn salmen *Hennes sterke vingar bär* for å ivareta hensynet til kjønnsinkluderende språk i første pulje i salmedatabasen. SBG har arbeidet med å fremskaffe en ny salme på kvensk, men dette har foreløpig ikke lyktes. Første pulje med salmer består derfor av 39 salmer i følge NFG. Forslaget sendes til Kirkerådets direktør for godkjenning.

Eide forlag og KR-sekretariatet har kommet til enighet om at 8 salmer presenteres ved lanseringen på Trosopplæringskonferansen 17. oktober sammen med listen over alle salmene i puljen. Deretter vil ca 3 salmer gjøres tilgjengelig i databasen pr måned med en kort opplysning om hver av salmene. SBG er i gang med å utarbeide forslag til neste salmepulje.

Vedtak: NFG tar saken til orientering.

NFG 5/2017 Liturgisk musikk i rytmisk tradisjon

Jfr. Sak NFG 11/15 og 6/16 og 13/16.

Vedlegg: Spørsmålsark, som var sendt til referansegruppa om Allmenn hovedserie 2. Protokoll 1/2017 fra Liturgisk musikkutvalg (LMU) ble delt ut på møtet i NFG.

Kirkemøtet 2017 fattet følgende vedtak om nytt forslag til hovedserie 2:

5. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet om ein meir gjennomarbeidd Allmenn 2, med betre samsvar mellom dei ulike ledda. Serien bør vere eit tydelegare musikalsk sjangeralternativ til allmenn serie 1 og 3. Kyrieleddet bør vere trinitarisk. Kyrkjemøtet gir Kyrkjerådet mandat til å arbeide fram og vedta hovudserien Allmenn 2.

Det legges opp til at Kirkerådet i sitt møte 12. – 14. juni i år fatter vedtak om en endret hovedserie Allmenn 2. Det var igangsatt et arbeid med å forberede saken til behandling i NFGs møte i mars, om nødvendig også i mai-møtet. Opstad Smørgrav orienterte om svarene som den utvidede referansegruppe hadde gitt og som Liturgisk musikkutvalg (LMU) behandlet på sitt møte 22. mars (jf LMU Protokoll 1/2017). LMU ønsker å invitere komponister til å sende inn forslag til et nytt Gloria- og Sanctus-ledd i den rytmiske serien, og uttalte følgende om hovedserie 2:

Sak LMU 02/17 Hovudserien Allmenn 2

Liturgisk musikkutval gjer førebels ikkje vedtak om kva musikk som skal utgjere Kyrie, Gloria, Sanctus og Agnus Dei i den nye hovudserien. LMU har heller ikkje

vedteke om det er andre ledd enn desse fire som skal vere med i serien.

Referansegruppa sine tilbakemeldingar gir i hovudsak god støtte til å vurdere Kyrie av Mari Tesdal Hinze og Agnus Dei av Tore W. Aas som delar av ein ny Hovudserie 2. Det kan vere ein fordel at Kyrie og Gloria står godt til kvarandre.

LMUs vedtak:

1 LMU rår til at Kyrkjerådet lyser ut ein konkurranse, der Kyrkjerådet primært ber om ny musikk til leddet Gloria med Laudamus, Lovsang, og til leddet Sanctus, Heilag. LMU rår til at Kyrkjerådet ikkje tek direkte kontakt med enkelte komponistar og låtskrivarar, men et ein vender seg til heile låtskrivar- og komponiststanden. Komponistar vert oppmoda til å sende inn bidrag til dei to liturgiske ledda, og har òg høve til å sende inn musikk til andre ledd enn desse to.

2 LMU rår til at Kyrkjerådet tek kontakt med komponist Mari Tesdal Hinze, med spørsmål om å gjere nokre justeringar i tekst og musikk. LMU ønsker å be komponisten om å ta inn ein passasje med teksten «Kriste eleison» mellom dei to «Kyrie eleison» som er der i dag, slik at leddet får ei trinitarisk form. I tillegg ønsker LMU at teksten «miskunna deg» vert endra til «miskunne deg, Gud», for å skape betre musikalsk flyt og betre tekstdeklamasjon.

I NFGs samtale ble tekstformene i kyrieleddet og i Glorialeddet drøftet. NFG sluttet seg til hovedsynspunktene fra LMU om hvilke krav som skal stilles til hovedserie 2. NFG ønsket imidlertid ikke å invitere låtskrivere og komponister til å sende inn forslag til andre ledd enn Kyrie og Gloria.

Vedtak: NFG anbefaler at Kirkerådet lyser ut en konkurranse, der vi ber komponister sende inn ny liturgisk musikk. Med forbehold om at LMU går god for Hinzes bearbejdede forslag til Kyrie, tas dette med i utlysningen, sammen med Tore Aas' Agnus Dei. En veiledning skal følge utlysningen, som sier noe om hvilken liturgisk kontekst musikken skal inn i. NFG anbefaler at Kirkerådet ber om ny musikk til leddet Gloria med Laudamus, Lovsang, og til leddet Sanctus, Hellig. NFG anbefaler at Kirkerådet ikke tar direkte kontakt med enkelte komponistar og låtskrivere, men et man henvender seg til hele låtskriver- og komponiststanden om å sende inn bidrag til de to liturgiske leddene.

NFG anbefaler at Kirkerådet tar kontakt med komponist Mari Tesdal Hinze, med spørsmål om å gjere noen justeringer i tekst og musikk. NFG ønsker å be komponisten om å ta inn en passasje med teksten «Kriste eleison» mellom de to «Kyrie eleison» som er der i dag, slik at leddet får en trinitarisk form. I tillegg ønsker NFG at teksten «miskunne deg» endres til «miskunne deg, Gud», for å skape bedre musikalsk flyt og bedre tekstdeklamasjon.

NFG anbefaler at Heidi Strand Harboes tekst til Gloria med Laudamus blir tekstgrunnlag for nytt Gloria, og Sanctusleddet skal følge den vedtatte tekstformen fra gudstjenesteboken «Gudstjeneste for Den norske kirke». NFG ønsker en tydeligere trinitarisk utmynting i Harboes tekst til Laudamus, og ønsker at ordene «jubel» og «jubler» ikke skal forekomme i samme tekst.

NFG ber om å få fremlagt et helhetlig forslag til denne serien så snart som mulig, helst innen NFGs møte 23. mai.

NFG 6/2017 Særskilte pretekster for kirkeårene 2019/2020 og 2020/2021

Det er to år siden NFG sist behandlet særskilte pretekster. Et forslag til særskilte pretekster for kirkeårene 2019/20 og 2020/21 ble lagt fram for NFG.

Vedlegg: Forslag til særskilte pretekster.

Vedtak: NFG vedtok følgende Særskilte pretekster for kirkeårene 2019/2020 og 2020/2021:

2019-2020

- 2. søndag i åpenbaringstiden (12. januar 2020): **Jes 42, 1-6** (Herrens tjener, et lys for folkene)
- 6. søndag i påsketiden (17. mai 2020): **Salme 127,1-3** (Hvis Herren ikke bygger huset)
- 4. søndag i treenighetstiden (28. juni 2020): **1 Kor 9, 24-27** (Jeg løper for å vinne)
- 9. søndag i treenighetstiden (2. august 2020): **Rom 8,31-39** (Han som ga sin Sønn for oss alle)
- 15. søndag i treenighetstiden (13. september 2020): **Fil 1,9-11** (Kjærlighet og dømmekraft)
- 20. søndag i treenighetstiden (18. oktober 2020): **1 Sam 18,1-4** (Vennskap: David og Jonatan)

2020-2021

- 3. søndag i åpenbaringstiden (17. januar 2021): **Åp 22,16-17** (Livets vann)
- 4. søndag i fastetiden (14. mars 2021): **2 Kor 5,18-21** (Forsoningens tjeneste)
- Søndag før pinse (16. mai 2021): **Apg 26,1-3.20-29** (Paulus og Agrippa)
- 8. søndag i treenighetstiden (18. juli 2021): **2 Kor 8,9-15** (Denne gangen har dere overflod)
- 11. søndag i treenighetstiden (8. august 2021): **2 Mos 20,1-17** (De ti bud)
- 19. søndag i treenighetstiden (3. oktober 2021): **5 Mos 30,11-15** (Ordet er deg ganske nær)

Saken oversendes til Kirkerådet.

NFG 7/2017 Justeringer i Ordning for hovedgudstjeneste og Alminnelige bestemmelser for denne

Jfr. Sak NFG 22/15, NFG 18/2016 og 25/2016

Vedlegg: Saksdokumentet til NFGs møte november 2016 og Saksdokument til NFGs møte 27.-28. mars 2017, samt artikkelen «Mykere forståelse av synd? Om nye syndsbekjennelser i Dnk» fra boka Gudstjeneste à la carte. Under møtet ble NFG-protokoll 2015/09 delt ut, på grunn av sak 22/15, med 19 momenter fra samtalen om Justeringer av Ordning for hovedgudstjeneste.

Fordi datoene for Kirkerådets møter er endret, vil også tidsplanen for behandlingen av disse to sakene bli endret. Høringsperioden utsettes og det betyr at denne saken kan behandles både på NFGs møte 23. mai og 1. september i år.

KR behandler sakene 7. – 8. desember 2017 og sender sakene på høring.
Høringsperiode: 10. januar – 10. april 2018 (altså 3 måneder inkl. påske).
11. april - 22. juni 2018: Behandling av høringen og nye utkast utarbeides.
KR behandler sakene 12. – 14 september 2018 og sender dem til Bispemøtet.
BM gir læremessig uttalelse 15. – 19. oktober 2018.
KR ferdigstiller sakene 6. – 7. desember 2018 og sender dem til KM 2019.

A. Leddet **Synsbejennelse** ble drøftet utførlig. Følgende synspunkt og anbefalinger ble fremmet:

1. Plasseringen av synsbejennelsesleddet, enten i Samlingsdelen eller i Forbønnsdelen, er avgjørende for hvilken synsbejennelse som velges.
2. Det bør være færre alternativer til synsbejennelse, da dette er et ledd hele menigheten fremsier.
3. Synsbejennelsen og samlingsbønnen kan smelte sammen i én bønn. Det må lages et nytt eller nye forslag til en slik innledende bønn.
4. Synsbejennelse 3 har noen formuleringer som bør endres av teologiske grunner.
5. Synsbejennelsene bør ivareta *coram Deo*-dimensjonen bedre.
6. Noen foreslo å ta ut synsbejennelse 3, 4 og 5 (se Gudstjenesteboken side 2.35-36).
7. En må kunne samle seg om færre innledninger til synsbejennelsen. Et klart flertall gikk inn for formuleringen «bøye oss for Gud og bejenne våre synder».
8. Det var ulike meninger om løftesordet skal være med når synsbejennelsen bes i samlingsdelen. Dette kan være et tema i høringen. Både 1 Joh 1,9 og Salme 103 beholdes som løftesord.
9. Det var enighet om at takkebønnen etter løftesordet bør utgå (Gudstjenesteboken side 2.38). Den «opphever» løftesordet og kan virke som «skriftemål light».
10. En arbeidsgruppe utarbeider forslag til synsbejennelser og kombinerte samlings- og synsbejennelsesbønner til møtet 1. september.

B. Dagens bønn

11. Det var fortsatt enighet om å styrke bruken av Dagens bønn, men ikke som samlingsbønn på høytidsdager (jf side 2.6), og heller ikke som bønn på prekestolen (jf side 2.9).

C. Gloria-leddet

12. I saksdokumentet var det redegjort for formuleringen «som Gud har glede i». Ved avstemming gikk 3 medlemmer inn for «har Guds velbehag», mens et klart flertall gikk inn for å videreføre «som Gud har glede i» av innholdsmessige hensyn.

D. Ordets del

13. Akklamasjonen «Gud være lovet» etter hver av de tre lesningene brukes bare av ¼ av menighetene. Flere pekte på at vi er mer vant til å *synge* en slik akklamasjon for Ordet, enn å fremsi den. Det var enighet om å ta ut denne akklamasjonen etter de to første lesningene. Etter 2. og 3. lesning synger mange halleluja-omkved, eller et annet svarledd i fastetiden (tractus).
14. Evangelieprosesjon ønsket mange å styrke som *en normalordning*. En kan her skrive følgende rubrikk: «Evangeliet innledes med evangelieprosesjon». Det var enighet om halleluja-ledd før evangelielesningen, mens det kan være halleluja eller kort salme eller et annet svarledd etter evangeliet. Det var ulike meninger om det å produsere en egen evangeliebok med tanke på evangelieprosesjon, eller å bruke tekstboken eller en bibel (jf NFG 22/15).
15. Det var ulike meninger om en bør beholde den faste rekkefølgen av lesningene, og ikke bytte om når en annen tekst enn evangelieteksten er pretekst.
16. Flere støttet forslaget om å sette inn en rubrikk på ulike steder i ordningen om at «Her kan det komme korsang».

17. En rubrikk bør tematisere hvordan liturgen kan lede gudstjenesten fra sin stol, jf NFG sak 27/16 Universell tilrettelegging for liturgen.
18. Noen foreslo at ordningens del III Forbønn ikke bør være en egen hoveddel, men inngå som et obligatorisk ledd i del II Ordets del, slik at gudstjenesten består av 2 hoveddeler (Ordet og Bordet) og med en innledning/samling og en avslutning/sendelse, slik det bl a er i den finske og den svenske liturgien. Andre talte for å beholde forbønnen som en egen del på grunn av dens store omfang, menighetens særlige involvering med å utforme forbønner og tradisjonen fra 1977-liturgien med at høymessen har fem hoveddeler.
19. Det ble vist til NFGs tidligere vedtak om at at bønnevandring ikke bør skje i nattverddelen, for å unngå «at nattverddelen bare fortøner seg som én stasjon blant mange andre» (NFG 25/15).

NFG 8/2017 Styrking av Kirkerådets årlige konferanse om gudstjenesteliv: Mikkelsmesskonferansen

Saken ble utsatt på møtet i november 2016 (NFG 26/16), men ble tidligere behandlet i 2014, hvor NFG fremhevet at «Det er viktig å holde på og videreutvikle denne konferansen.».

Vedtak: En ber om at NFG-medlemmer fremhever overfor andre at dette er en viktig konferanse og sender inn konkrete forslag til administrasjonen for hvordan denne årlige konferansen om gudstjenesteliv kan få styrket oppslutning.

NFG 9/2017 Møter i NFG høsten 2017

Neste møte i NFG er allerede fastsatt til 23. mai kl 10 – 18.

Vedtak: Det siste møtet for denne NFG-perioden holdes *fredag 1. september kl 10 – 16, med fest fra kl 18.00.*

Sekretær: Hans Arne Akerø